

SPODOPTERA FRUGIPERDA

AGROFAG PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

A. *Spodoptera frugiperda* (LAPHFR) - <https://gd.eppo.int>

B. *Spodoptera frugiperda* (LAPHFR) - <https://gd.eppo.int>

Spodoptera frugiperda: A motyl; B. gąsienica (fot. A. Marja van der Straten, Holenderska Służba Ochrony Roślin; fot. B. B.R. Wiseman - USDA/ARS, Tifton (USA); <https://gd.eppo.int/taxon/LAPHFR/photos>)

A.

B.

Spodoptera frugiperda (LAPHFR) - <https://gd.eppo.int>

Uszkodzenia spowodowane przez gąsienice *Spodoptera frugiperda* A. gąsienice żerujące w owocach bakłażana etiopskiego; B. uszkodzona kolba kukurydzy (fot. A. Blandine Delbourse - Point of Entry Roissy CDG airport, Francja fot. B. B.R. Wiseman - USDA/ARS, Tifton (USA); <https://gd.eppo.int/taxon/LAPHFR/photos>)

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Gatunek ten występuje w strefie klimatu ciepłego w Ameryce Północnej Środkowej i Południowej oraz w Afryce i południowej części Azji. Jakkolwiek, w Ameryce Północnej latem i wczesną jesienią notuje się migracje szkodnika do północnej części USA i południowej części Kanady. W Europie gatunek ten był notowany w 2000 r. w Niemczech na kukurydzy cukrowej (ognisko zlikwidowano). W ostatnich latach został on stwierdzony (wykryty w uprawach lub odłowiony na pułapki) na Cyprze, w Grecji, Hiszpanii, Portugalii i Turcji.

Dorosły motyl o rozpiętości skrzydeł 32-38 mm. Przednie skrzydła samicy są szaro-brązowe, a samca ciemniejsze z ciemnymi plamami i jasnymi prążkami. Tylnie skrzydła są białe z wyraźnymi brązowymi żyłkami. Gąsienica bezpośrednio po wylęgu jest zielona z ciemniejszymi liniami i plamami. Wyróżniona gąsienica dorasta do 35-40 mm długości i ma zabarwienie od zielonego do brązowego a nawet prawie czarnego (przy dużej liczebności owadów). Na ciele znajdują się czarne linie. U wyrosniętych gąsienic na głowie znajduje się żółty rysunek w kształcie odwróconej litery Y. Gąsienice pokryte są przez szczecinki wyrastające z brodawek (pinacula), które po stronie grzbietowej są czarne, a na ostatnim segmencie odwłoka znajdują się cztery czarne plamki ułożone w formie kwadratu.

Z uwagi na bardzo duże podobieństwo gąsienic i osobników do innych gatunków z rodzaju *Spodoptera*, identyfikacja powinna opierać się przede wszystkim o analizę morfologii genitaliów samców. Wszystkie stadia rozwojowe można identyfikować testów molekularnych.

Rośliny żywicielskie

Polifag porażający wiele gatunków uprawnych i dzikorosnących roślin zielnych z różnych rodzin botanicznych, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin Poaceae, Brassicaceae, Cucurbitaceae i Solanaceae, wliczając w to kukurydzę, sorgo, pomidory i rośliny ozdobne (np. złocenie, goździki i pelargonie).

Objawy występowania i szkodliwość

Jaja składane są na spodniej stronie liści. Na kukurydzy gąsienice zjadają (szkieletują) liście, wgrzyzają do źdźbeł, mogą podgryzać u nasady źdźbła młodych

roślin, a ponadto wgrzyzają się do kolb uszkadzając ziarniaki. Na roślinach psiankowatych (np. pomidorach) uszkadzają one pąki i stożki wzrostu oraz wgrzyzają się do owoców. Na kapuście gąsienice wygryzają otwory w liściach tworzących główkę. Objawy nie są specyficzne i mogą być wywoływane przez gąsienice innych motyli. Wielkość strat jest zmienna i zależy od obszaru geograficznego. W USA na kukurydzy straty mogą sięgać dziesiątków milionów dolarów.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

W warunkach polowych najważniejszym sposobem rozprzestrzeniania się motyli są ich przeloty, często na znaczną odległość. Gąsienice mogą rozprzestrzeniać się lokalnie w uprawach, a ponadto są przenoszone wraz z przesyłkami świeżych warzyw np. papryki, oberżyny, bakłażana egipskiego, kolb kukurydzy i ozdobnych roślin zielnych.

Kontrola uszkodzeń i pobieranie prób

Informacje nt. uszkodzeń, terminu kontroli, miejsc pobierania prób oraz rodzaju pobieranego materiału znajdują się w dokumencie „Agrofagi kwarantannowe spoza UE” na stronie: <http://piorin.gov.pl/zdrowie-roslin/agrofagi-szkodliwe/>. **Dodatkowo** prowadzi się monitoring występowania szkodnika przy użyciu pułapek feromonowych.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku podejrzeń, co do obecności agrofaga w importowanym materiale roślinnym oraz w krajowych uprawach gatunków żywicielskich, należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORIN). Oddziały PIORIN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce *Spodoptera frugiperda* podlega obowiązkowi zwalczania (jest to agrofag kwarantannowy w Unii).